

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН

ФОНД „ДСК-РОДИНА”

ЗА 2018 ГОДИНА

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

ПОК “ДСК - Родина” АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Професионален спестовно кооперативен пенсионно осигурителен фонд “Родина” (ПСКПОФ) , който Компанията управлява и представява съгласно и разрешение за управление на ППФ „ДСК - Родина” № 342 – ППФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор (КФН).

ПСКПОФ е регистриран на 01.12.2000 г. по фирмено дело 14246/2000 г. с решение на СГС от 2004 г. наименованието на ПСКПОФ е променено на Професионален пенсионен фонд “ДСК – Родина” (ППФ “ДСК – Родина”, ППФ или Фонда).

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Настоящото описание на Фонда осигурява само най-обща информация. Осигурените лица следва да се запознаят с правилника за организацията и дейността на Фонда, който осигурява по-детайлна информация.

Във Фонда задължително се осигуряват за допълнителна пенсия всички лица, работещи при условията на първа и втора категория труд, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на първия осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във фонда. При промяна на участието на осигуреното лице от един в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване правоотношението с дружеството, управляващо фонда, в който лицето преминава, възниква от датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната му партида.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чийто размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на ППФ „ДСК – Родина”.

Фондът осигурява следните пенсионни плащания:

- Срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд;
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида при трайно намалена работоспособност над 89.99 сто;
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и по реда на КСО;
- Еднократно изплащане на цялата натрупана сума поради пенсиониране по смисъла на чл. 172 от КСО.

Размерът на срочната пенсия за ранно пенсиониране се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалната партида, срока на получаване и техническия лихвен процент, одобрен от КФН.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуална партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество съобразно условията на чл.171 от Кодекса за социално осигуряване.

Осигурените лица имат право да променят осигуряването си от ППФ във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване /ДОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване.

Съгласно КСО са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО Компанията, управляваща Фонда сключва договор за попечителски услуги с банка – попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управление на активите на Фонда.

Индивидуалните партиди на осигурените лица се водят в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден, като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери.

Натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за загуби от дейността на Компанията.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА И НЕТНИ АКТИВИ

Към 31 декември 2018 г. в ППФ „ДСК-Родина“ членуват 40 680 осигурени лица, за които има преведена поне една осигурителна вноска. През 2018 г. броят на осигурените лица е нараснал нетно с 1 991 лица или с 5.15% спрямо края на 2017 г. През същия период съгласно обобщена предварителна информация, публикувана на уеб сайта на КФН, пазарът по допълнително задължително пенсионно осигуряване в ППФ е нараснал нетно със 5 546 лица или с 1.86% спрямо края на 2017г. Нетният ръст на осигурените лица в ППФ „ДСК-Родина“ е по- висок от този на пазара. Освен това нетният ръст на осигурените лица през 2018 г. на ППФ „ДСК-Родина“ представлява 35.90% от нетния ръст на пазара.

Общият брой на новоосигурени лица на пазара през 2018 г. отбелязва лек спад спрямо предходната година. Независимо от това ППФ „ДСК-Родина“ бележи ръст на новоосигурените лица спрямо 2017г. През 2018г. във Фонда са постъпили 1 475 новоосигурени лица, което представлява 10.26% пазарен дял от пазара на новоосигурени лица (според оповестената предварителна информация на уеб сайт на КФН).

Към 31 декември 2018 г. ППФ "ДСК-Родина" достига **13,43%** пазарен дял по брой осигурени лица, което представлява **нарастване с 42 базови точки** спрямо 31 декември 2017 г.

В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове на пенсионно осигурителните дружества по брой лица и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от уеб сайта КФН.

Професионални пенсионни фондове	31.12.2018 г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
ППФ „Доверие“	23.15	23.39	-0.24
ППФ „Съгласие“	14.69	14.74	-0.05
ППФ „ДСК-Родина“	13.43	13.01	0.42
ЗППФ „Алианс България“	15.29	15.68	-0.39
ППФ „Ен Ен“	8.15	8.19	-0.04
ППФ „ЦКБ Сила“	11.20	11.58	-0.38
ППФ „Бъеще“	4.88	4.28	0.60
ППФ „Топлина“	6.08	6.03	0.05
ППФ „Пенсионноосигурителен институт“	3.13	3.10	0.03

Към 31 декември 2018 г. нетните активи на ППФ „ДСК-Родина“ са в размер на **159 057 хил. лв.** От началото на годината е реализирано нарастване на нетните активи 5 732 хил. лв., което представлява ръст от 3.74% спрямо 31 декември 2018 г. За сравнение през същия период пазарът е реализирал увеличение в размер на 20 652 хил. лв., което представлява ръст от 1.95% спрямо предходната година.

През отчетния период постъпленията от осигурителни вноски, заедно с получените лихви от НАП са в размер на 15 603 хил. лв., като за сравнение през 2017 г. те са 13 981 хил. лв. или през 2018 г. има 11.60% ръст на тези постъпления. През 2018 г. в ППФ „ДСК-Родина“ от други професионални пенсионни фондове са прехвърлени общо средства в размер на 14 112 хил. лв., а към други професионални пенсионни фондове прехвърлените средства са в размер на 7 070 хил. лв. Нетният резултат от прехвърлени средства на осигурени лица от и към други ППФ е 7 042 хил. лв., като за сравнение нетния резултат за 2017 г. от прехвърляне е 6 649 хил. лв. или през 2018 г. се наблюдава увеличение от 5.91%. Средният размер на месечните постъпления на едно осигурено лице за 2018 г. представлява 103.08% от средния размер за целия пазар, докато за 2017 г. – този размер е представлявал 104.01% от средното за пазара. И през 2018 г. постъпленията от вноски на едно лице са по-високи от средното за пазара.

През 2018 г. в полза на ПОК „ДСК-Родина“ АД са начислени такси и удържки в размер на 1 891 хил. лв., като през 2017 г. те са били в размер на 1 778 хил. лв., или ръст от 6.36%. За сравнение ръстът за 2017 г. е бил 10.57%.

Към 31 декември 2018 г. ППФ „ДСК-Родина“ достига **14.75 %** пазарен дял по активи, което представлява **нарастване със 25 базови точки** спрямо 31 декември 2017 г. В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове по активи и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от уеб сайта на КФН.

Професионални пенсионни фондове	31.12.2018 г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
ППФ „Доверие“	23.51	23.91	-0.40
ППФ „Съгласие“	17.34	17.24	0.10
ППФ „ДСК-Родина“	14.75	14.50	0.25
ЗППФ „Алианс България“	17.49	18.13	-0.64
ППФ „Ен Ен“	7.26	7.26	0.00
ППФ „ЦКБ Сила“	11.22	10.95	0.27
ППФ „Топланиа“	4.46	4.39	0.07
ППФ „Бъелце“	2.11	1.57	0.54
ППФ „Пенсионноосигурителен институт“	1.86	2.05	-0.19

ИНВЕСТИЦИИ

В таблицата по - долу са представени компонентите на инвестиционния портфейл по видове финансови инструменти и техния дял от балансовите активи на Фонда. В годишния финансов отчет на фонда е представена по – подробна информация по отношение на структурата на управлявания портфейл.

Инвестиционни инструменти	31.12.2018 г.		31.12.2017 г.	
	Балансова стойност	Отн. дял в %	Балансова стойност	Отн. дял в %
Финансови активи, издадени в Република България, в т.ч.	30 463	19.04	30 362	19.75
<i>Дългови ЦК издадени или гарантирани от държавата</i>	<i>21 466</i>	<i>13,42</i>	<i>21 311</i>	<i>13,87</i>
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>467</i>	<i>0,29</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Акции, дялове и прати</i>	<i>8 530</i>	<i>5,33</i>	<i>9015</i>	<i>5,86</i>
Чуждестранни финансови активи	113 193	70.74	115 455	75.12
Парични средства	16 288	10.18	7 720	5.02
Краткосрочни вземания, в т.ч.	59	0.04	188	0.11
<i>Вземания, свързани с договори за валутен форуърд</i>	<i>31</i>	<i>0,02</i>	<i>159</i>	<i>0,10</i>
Балансови активи общо	160 003	100.00	153 689	100.00

Към 31.12.2018 г. ППФ „ДСК – Родина“ има вземания по форуърдни договори в размер на 31 хил. лв. и задължения по договори за лихвен суап в размер на 26 хил. лв. и хеджиращ договор – 160 хил. лв. (съответно към 31.12.2017 г. има вземания по форуърдни договори в размер на 159 хил. лв. и задълженията по договор за лихвен суап са в размер 53 хил. лв.)

НЕТЕН РЕЗУЛТАТ ОТ ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

През отчетния период реализираният нетен резултат от инвестиране на активите на ППФ „ДСК – Родина“ е отрицателен в размер на 9 206 хил. лв., за сравнение през 2017 г. е бил положителен в размер на 13 056 хил. лв.

ППФ „ДСК – Родина“	2018 г.	2017 г.
Приходи от лихви	2 522	2 566
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(13 861)	12 391
Нетни загуби от сделки с финансови активи	(47)	(330)
Приходи от дивиденди	768	911
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка	1 464	(2 425)
Други разходи	(40)	(35)
Разходи за обезценка	(12)	(22)
Общо реализирана нетна печалба/ (загуба)	(9 206)	13 056

Причината за негативната доходност реализирана от управлението на фонда е негативното движение в пазара на акции и особено спадовете през последното тримесечие на 2018 г. За последните три месеца на годишната S&P загуби 13,97%, Dow Jones загуби 11,43%, Stoxx600 Europe -12,06, френски индекс на акции CAC40 - 13,88%, немския DAX -13,78% и Японския Topix - 17,78%. Глобалният спад на пазара на акции не подмина и българския пазар, като Sofix загуби 4,79%. Спадът на пазара на акции допринесе и за risk off ситуация и на пазара на ДЦК-та, като дълга на развиващите се пазари също бе подложен на натиск, включително и български ДЦК.

В таблицата по-долу е представена реализираната доходност на годишна база от професионалните пенсионни фондове, изчислена за двадесет и четиримесечен период назад (30 декември 2016 г. – 31 декември 2018 г.) на база обобщена информация от КФН.

Професионален пенсионен фонд	Доходност
ППФ "Доверие"	1.31%
ППФ "Съгласие"	2.60%
ППФ "ДСК-Родина"	0.97%
"ЗППФ Алианс България"	-0.23%
"Ен Ен ППФ"	0.66%
ППФ "ЦКБ Сила"	2.51%
"ППФ - Бъдеще"	2.28%
ППФ "Топлина"	1.61%
ППФ "Пенсионно – осигурителен институт"	0.74%
Немодифицирана претеглена доходност	1.32%

В края на изминалата 2018 г. година, цените на рисковите активи се понижиха до нива, които щяха да бъдат оправдани, ако глобалната икономика вече бе навлязла в рецесия. Факт е, че редица икономически показатели даваха признаци за забавяне, политическият риск беше висок на фона на ескалиращите търговски войни и намерението на водещите централни банки ускорено да вдигат основните лихви, и като резултат пазарът беше разпродаден. Силно негативните очаквания доведоха до много силни спадове през декември 2018, което обуслови и инвестиционния резултат на фондовете за изминалата година.

С началото на новата 2019г. пазарите рязко обърнаха посоката, както обикновено се случва, когато очакванията се прескспонирани. Федералният резерв на САЩ, в лицето на своят председател даде недвусмислен сигнал, че скоростта на вдигане на лихвите ще се забави, администрацията на президента Тръмп отвори възможности за преговори и намаляване на напрежението между Китай и САЩ. Същевременно все повече се повишават шансовете за избягване на BREXIT – събитие, което тежеше на представянето на пазарите и най-вече на тези в Европа. В резултат водещите световни пазари регистрират двуцифрени ръстове от началото на 2019 г. S&P40 и DAX се повишиха с над 10 на сто, а пазарите в САЩ надхвърлиха 11%. Позитивното развитие от началото на годината намери отражение и в доходността на фондовете, която за първите два месеца на 2019 г. прескочи 3.6%.

НАСТЪПИЛИ СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЪСТАВЯНЕ НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За периода след датата към която е съставен финансовият отчет на ППФ „ДСК – Родина“ до датата на публикуването му не са настъпили важни или значителни за дейността на Фонда некоригиращи събития неоповестяването на които би повлияло за вярното и честно представяне на финансовите отчети.

ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

ПОК „ДСК - Родина“ АД е изложена на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Пазарен риск
- Кредитен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Основните видове **пазарен риск** свързан с отделните финансови активи са

- **Лихвен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, поради изменение на нивото на лихвения процент, влиятелен върху стойността на този инструмент;
- **Валутен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута различна от лев и евро, поради изменение на обменния курс; и
- **Ценови** риск, свързан с инвестиции в акции – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на пазарните цени.

Пазарният риск има най-голяма относителна тежест в общата съвкупност от рискове, на които е изложена Компанията и управляваните от нея фондове.

Кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Кредитният риск произтича основно от дълговите финансови инструменти, свободните парични средства и деривативните договори. За оценката на кредитния риск, Компанията взема предвид изменението в цената на суапа за защита от кредитен риск (CDS), оценките на агенциите за кредитен рейтинг, както и финансовото състояние на съответните емитенти.

Ликвиден риск е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Компанията осъществява управлението на ликвидния риск чрез инвестиции основно във високоликвидни финансови инструменти.

Законовият риск включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Компанията. Подобни промени могат да доведат до загуба при привеждането на портфейлите в съответствие с регулаторните изисквания.

Политическият риск произтича от поява на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Компанията осъществява своята дейност.

Риск от концентрация е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. ФДПО имат добре диверсифицирани инвестиционни портфейли, което не налага специфични мерки за управление на тази категория риск.

Политиката на Ръководството по отношение измерването на видовете рискове е представена по – подробно в годишния финансов отчет на ППФ „ДСК – Родина“.

Основната цел на управлението на ППФ „ДСК – Родина“ е нарастване на пазарния дял по осигурени лица и управлявани нетни активи сред останалите професионални пенсионни фондове, повишаване на реализираната доходност от управлението на средствата на осигурените лица, както и поддържане и развитие на високо качество на обслужване на осигурените лица.

Дата: 14.03.2019г.

Главен изпълнителен директор:

/Николай Марев/

Изпълнителен директор:

/Михаела Сотирова/

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2018**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОК "ДСК-Родина" АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Професионален пенсионен фонд "ДСК-Родина" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2018 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2018 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващата го компания ПОК „ДСК-Родина“ АД („Компанията“) в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Оценка по справедлива стойност на инвестиции

Както е оповестено в Приложения № 3 и 6 на финансовия отчет балансовата стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 143,656 хил. лв. към 31 декември 2018. Това представлява 89.78% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителната компания и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценяване по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
 - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Компанията, относно свързаните процеси по оценяването;
 - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);
 - в) анализи на движението на инвестициите по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;
 - г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с инвестиции, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;
 - д) детайлен тест по същество, свързани с изпълнението на сделките с инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на инвестициите по счетоводни регистри към 31 декември 2018 година до данните от полученото писмо;

ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2018 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Компанията („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Компанията носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Компанията („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажмента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

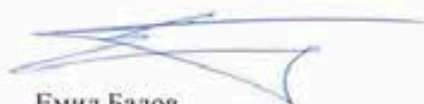
Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и АФА ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОК „ДСК-Родина“ АД, проведено на 21 март 2018 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда представлява четвърти пълен непрекъснат ангажмент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и втори пълен непрекъснат ангажмент за задължителен одит на това предприятие, извършен от АФА ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Компанията на 18 март 2019 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващата го Компания.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт Одит ООД е предоставил следните услуги на Компанията и управляваните от нея Фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Компанията:
- Договорени процедури свързани с финансов надзор, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажменти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“, по отношение ГФО за надзорни цели на Компанията и Фондовете за 2017, представляващи съоставяне на извадкова база на сумите в отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход в ГФО за надзорни цели, с цел най-общо съответствие със съответните суми в одитираните годишни финансови отчети, изготвени съгласно националното счетоводно законодателство, приложимо за 2017 и МСФО.

За Делойт Одит ООД

Емил Бадов
Пълномощник на управителя Асен Димов
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За АФА ООД

Валя Йорданова
Управител

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 София, България

18 март 2019

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
Към 31 декември 2018 година

<i>Вж. в ляво</i>	Бел.	2018	2017
АКТИВИ			
Парични средства и парични еквиваленти	5	16 288	7 720
Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	143 656	145 781
Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.1	31	159
Вземания	7	28	29
Общо активи		160 003	153 689
ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.2	186	53
Задължения	8	760	311
Общо задължения		946	364
НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА		159 057	153 325

Отчетът за нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 29.

Финансовият отчет на страници от 1 до 29 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаила Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Емил Бадов
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева	Бел.	2018	2017
УВЕЛИЧЕНИЯ			
Приходи/печалби от управление на финансови активи			
Приходи от лихви		2 522	2 566
Нетна печалба от валутна преоценка		1 464	-
Приходи от дивиденди		768	911
Нетни печалби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		-	12 391
Други приходи		1	-
		4 755	15 868
Увеличения, произтичащи от осигурителна дейност			
Вноски за осигурени лица по сключени договори			
		15 603	13 981
Постъпили средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове			
		14 112	13 612
		29 715	27 593
ОБЩО УВЕЛИЧЕНИЯ			
		34 470	43 461
НАМАЛЕНИЯ			
Разходи/Загуба от управление на финансови активи			
Нетни загуби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		13 861	-
Нетни загуби от сделки с финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		47	330
Разходи за обезценка		12	35
Нетна загуба от валутна преоценка		-	2 425
Други разходи		41	22
		13 961	2 812
Намаления, произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица и техните наследници, и средства преведени към НОИ			
	10	5 813	4 269
Прехвърлени средства към държавния бюджет			
		3	-
Преведени суми на други пенсионни фондове			
		7 070	6 963
Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество			
	9	1 891	1 778
		14 777	13 010
ОБЩО НАМАЛЕНИЯ			
		28 738	15 822
УВЕЛИЧЕНИЕ НА НЕТНИТЕ АКТИВИ ЗА ГОДИНАТА			
		5 732	27 639
НЕТНИ АКТИВИ В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА			
		153 325	125 686
НЕТНИ АКТИВИ В КРАЯ НА ГОДИНАТА			
		159 057	153 325

Отчетът за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представяващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страниците от 4 до 29.

Финансовият отчет на страниците от 1 до 29 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаил Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Емиа Бадов
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Рени Йорданова
Регистриран одитор
Дата: 18.03

Отчет за паричните потоци
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева

	Бел.	2018	2017
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления свързани с осигурени лица		15 603	13 977
Плащания, свързани с осигурени лица и техните наследници		(807)	(803)
Изплатени средства към НОИ		(3947)	(2 858)
Средства на осигурени лица, прехвърлени от ППФ към фонд на ДОО		(605)	(695)
Средства на осигурени лица прехвърлени от други пенсионни фондове		8 369	7 855
Средства на осигурени лица прехвърлени към други пенсионни фондове		(1 327)	(1 206)
Плащания към пенсионноосигурителното дружество		(1 900)	(1 792)
Получени лихви		2 614	2 369
Получени дивиденди		770	910
Парични потоци от продажба на финансови активи		81 370	47 284
Парични потоци за покупка на финансови активи		(91 618)	(64 536)
Нетни парични потоци от сделки с чуждестранна валута		46	(41)
Нетно увеличение на паричните средства и парични еквиваленти за годината		8 568	464
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		7 720	7 256
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	5	16 288	7 720

Отчетът за паричните потоци следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 29.

Финансовият отчет на страници от 1 до 29 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаила Сотирова
Изпълнителен директор

Емилия Велчева
Финансов директор (съставителя)

Емил Бадов
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

ПООК „ДСК – Родина“ АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване и разрешение за управление на ПДФ „ДСК – Родина“ №342 – ЕПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Професионален пенсионен съвместно кооперативен пенсионно осигурителен фонд „Родина“ (ДСКПЮФ).

ДСКПЮФ е регистриран на 01.12.2000 г. по фирмено дело 14246/2000 г., с ВУАС:ТАГ 130432485. С решение на СГС от 23.01.2004 г. наименованието на ДСКПЮФ е променено на Професионален пенсионен фонд „ДСК – Родина“ (ПДФ „ДСК – Родина“, ПДФ или Фонда). Седалището и адресът на управлението на Компанията е: гр. София, 1000, ул. „Княз Александър I Вагенберг“ № 6, ет.1.

През 2018 г. не са настъпили промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на ПООК „ДСК – Родина“ АД. Съставно от 20.11.2018 г. ПООК „ДСК – Родина“ АД се представява заедно от двама изпълнителни директори, преди това – заедно и поотделно от всеки от изпълнителните директори.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Във Фонда се осигуряват за допълнителна пенсия всички лица, работещи при условията на първа и втора категория труд, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонда „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на осигурителния договор или от датата на служебното разпределение във фонда.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чиито размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на фонда. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на ПДФ „ДСК – Родина“.

Фондът осигурява следните пенсионни плащания:

- Срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд;
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50% от натрупаната сума по индивидуалната партида, при пълно или намалена работоспособност над 89.99 на сто;
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и по реда на КСО;
- Еднократно изплащане на цялата натрупана сума поради пенсиониране по смисъла на чл. 172 от КСО.

Размерът на срочната пенсия за ранно пенсиониране се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалната партида, срока на получаване и техническия лихвен процент, одобрен от КФН.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалната партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество при условията на чл. 171 от Кодекса за социално осигуряване.

Осигурените лица имат право да променят осигуряването си от ПДФ във фонда „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване /АОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване.

Съгласно КСО са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, Компанията, управляващия Фонда, сключва договор за почтителски услуги с банка – полечител, която съхранява всички активи на Фонда.

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност, продължение

Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управление на активите на Фонда.

Индивидуалните периоди на осигурените лица се водят в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства по индивидуалните периоди на осигурените лица не подлежат на принудително изгълбение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не оповаря с активите си за злуоби, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за злуоби от дейността на Компанията.

Към 31 декември 2018 г. в ПДФ “ДСК - Родина” влизват 40 680 осигурени лица.

2. Съществени счетоводни политики

2.1 Приложими стандарти

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2 База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключенията:

- Деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- Финансови активи и пасиви, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.3 Сравнителни данни

Фондът предоставя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преименуват), за да се постигне съпоставимост спрямо промените в представянето в текущата година. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* Фондът е приложил изключената (облекченията) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е довело до примени в счетоводните политики, но не е наложимо съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2017 г. не е преразчислена. Тя е представена и отовестена съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признание и Оценка* (отменен и МСФО 7 *Финансови Инструменти: Оповестяване*).

2.4 Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лев (BGN), закрепен до хиляда. Българският лев е функционалната валута на ПДФ.

2.5 Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми за активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразглеждана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.5 Използване на оценки и допускания, продължение

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

2.6 Финансови приходи и разходи

Приходите от лихви се нависяват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и разликата между отчетената стойност и продаваната цена при сделки с тях, се признават като текущ финансов приход или разход.

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

2.7 Сделки и чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване в отчетната валута на Фонда по официалния обменен курс за деня на сделката, (обязателно фиксиран на Българска народна банка).

Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и переоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода, се отчитат като приходи и разходи по валутни операции.

Основните валутни курсове спрямо българския лев са както следва:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 EUR (фиксирани)	1.95583 BGN	1.95583 BGN
1 USD	1.70815 BGN	1.63081 BGN
100 JPY	1.3541 BGN	1.44866 BGN

2.8 Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като пари и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по разплащателни сметки, депозити в български лев и валута с оригинален срок по-малък от три месеца.

В отчети за паричните потоци получените лихви се представят намаляни с платените лихви като част от покупната цена на приложителите през годината изчислявани.

2.9 Финансови инструменти

През текущата година Фондът прилага МСФО 9 Финансови инструменти (преработен през юли 2014) и свързаните последващи изменения към други МСФО, които са в сила за годинния период, започващ на 1 януари 2018. Виж бележка 2.11. относно ефекта от първоначално прилагане.

2.9.1. Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейла от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търговане, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целта на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчети за нетните активи на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се взират на активен капаз

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.1. Финансови активи, продължение

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, проточни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чиито резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Комитетът се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране, се класифицират и отчетят по справедлива стойност през печалба или загуба. Фондът използва деривативни финансови инструменти като валутни форуърди за управление на рисковете, свързани с промените във валутните курсове и лихвен суап за управление на рисковете, свързани с промените в лихвените проценти.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчетя всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчетят по справедлива стойност при първоначално признаване, за които се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване и впоследствие се переоценяват по справедлива стойност. Печалбите или загубите, възникващи от промени в справедливата стойност на деривативите, се признават директно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Деривативите се отчетят като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредити и вземания се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за които се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалява с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП. Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател - разход за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на намесеността в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансовия инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.1. Финансови активи, продължение

Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определена не значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направя тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на извъншни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент, например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за длъжника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващо или прогнозирано неблагоприятно промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на длъжника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия длъжник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на длъжника, което води до значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да гарантира, че критериите са и състоящи да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на длъжника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно длъжникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-големият просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.1. Финансови активи, продължение

Финансов актив е с кредитна обезщетка, когато едно или повече събития оказват негативно влияние върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезщетка, включва наблюдавани данни за следните събития:

- значителни финансови затруднения на същителя или дължника;
- нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- кредитният (ите) на дължника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на дължника, предостави на дължника отстъпка (и), която кредитният (ите) не би предоставил в противен случай;
- става вероятно дължникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информацията за бъдещето развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се съставя от брутална балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезщетка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тязлата балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансови активи изтекат, или когато прехвърля правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в трансакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва трансакции, при които прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако се запази част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемове за ценни книжа или с ангажменти за обратно изкупуване.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.1. Финансови активи, продължение

При трансакции, при които Фондът нито изпуска, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, се отписва актива, ако не се запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложен на промени в стойността на прехвърления актив. Фондът отписва определени инвестиционни цели: книга, която бъдат определени като несъбиреми - например, когато има информация, показваща, че дължникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато дължникът е бил ликвидиран или е залязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчетат в печалбата или загубата.

2.9.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват основно задължения към Компанията.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по трансакцията, а последващо по амортизирана стойност.

Фондът отписва финансов пасив, когато истовите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

2.9.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актива или за прекъвяране на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходна цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар - на най-изгодния пазар за актива или пасива. Като определеният като основен, такъв и най-изгодния пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп. Фондът използва основно пазарния, и по-ограничено приходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани коригирани пазарни цени и дисконтирани парични потоци.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без а нека да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразувачни модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, различна възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи за финансовия инструмент.

2.9.4. Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на Фонда, се признават в отчети за промените в нетните активи на разположение на осигурявателите лица на ежедневно база.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.10. Такси и удържки в полза на Компанията

За осъществяване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване и за управление на ППФ, през 2018г. Компанията събира следните такси и удържки от осигурените лица, определени в Правилника на Фонда:

- 4.0% удържка от всяка осигурителна вноска;
- Инвестиционна такса в размер на 0.8% годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който те са били управлявани;

Такси и удържки не се събират в случаите на прехвърляне на средства, поради несъгласие на осигурените лица с приети изменения и допълнения в Правилника за дейността на пенсионния фонд.

Фондът не начислява други такси и удържки, освен определените в Правилника за организацията на дейността му.

2.11. Промени в счетоводните политики

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** - приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и изменения на МСФО 15** "Дата на влизане в сила на МСФО 15" - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 2 Плащане на базата на акции** - Класифициране и измерване на сделка на базата на акции - прието от ЕС на 26 февруари 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори** – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти),
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – Появяване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти - прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти** – Прехвърляне на инвестиционни имоти - – прието от ЕС на 14 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на МСФО 1 и МСФО 28 владение на „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел осигуряване на противоречия и изясняване на формулировките – приети от ЕС на 7 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания** – прието от ЕС на 28 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),

МСФО 9 „Финансови инструменти“ напълно заменя МСС 39 „Финансови Инструменти: Признание и Оценка“, като измества досегашните изисквания по отношение отчитането на финансови инструменти в три основни области:

- **Класификация и оценка** – МСФО 9 въвежда нов подход към класификацията на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела, в рамките на който се управлява съответния финансовия актив
- **Обезценка** – Въвежда се нов модел на обезценка на финансови инструменти до размера на очаквани кредитни загуби, който не доведе до по ранно отписване на кредитни загуби.
- **Отчитането на хеджирането** може да следва по-голямо стратегията за управление на риска, като са допустими по-широк обхват от хеджиращи инструменти и хеджирани обекти. Ретроспективната оценка на ефективността на хеджа не се изисква, а проспективната оценка се базира на принципа за икономическа връзка.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.1. Промени в счетоводните политики, продължение

а) класификация и оценка

МСФО 9 определя 3 категории на класификация на финансовите активи, които заместват досегашните категории: съгласно МСС 39. Тези категории са амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход и справедлива стойност през печалби и загуби.

Фондът прилага изискванията на МСФО 9 от 01 януари 2018. Преди първоначалното прилагане на МСФО 9, съгласно изискванията на МСС 39, инвестициите на фонда бяха класифицирани като държани за търгуване, отчитани по справедлива стойност през печалби и загуба.

Съгласно МСФО 9, портфейл от финансови активи, който се управлява и чиято поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на пенсионната компания, управляваща Фонда, е фокусирано основно върху информацията за справедлива стойност и използва тази информация, за целите на оценката на дейността на Фонда и вземането на решения. В допълнение, портфейл от активи, който отговаря на определеността за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейл събирателю на договорни парични потоци е изключително в рамките на постигането на целта на бизнес модела. Съответно, такъв портфейл следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалба и загуба в съответствие с МСФО 9 пар. B.4.1.6.

Изискванията на МСС 39 по отношение отчитането на финансови пасиви са пренесени в МСФО 9 с ограничени промени. Финансовите пасиви, деривативи включително, отчитани като държани за търгуване продължават да се отчитат по справедлива стойност през печалби и загуби.

Тъй като инвестициите на Фонда до датата на първоначално прилагане на новия стандарт са били отчитани като държани за търгуване и управлявани и оценявани на база справедлива стойност, те остават класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби при приемането на МСФО 9. Съответно, първоначалното прилагане на МСФО 9 от 01 януари 2018 не е довело до съществени промени в класификацията и оценката на финансовите инструменти държани от Фонда.

Финансови активи, класифицирани като държани до падеж, заемат и вземания съгласно МСС 39, които са били оценени по амортизирана стойност продължават да се оценяват по амортизирана стойност съгласно МСФО 9, тъй като се държат в рамките на бизнес модел за събиране на договорни парични потоци и тези парични потоци се състоят от плащания и дивиденди върху неизплатената сума на главницата.

По отношение паричните средства и еквиваленти, които на база на извършен анализ на характеристики на паричния поток и бизнес модел, в рамките на които се управлява актива, Компанията признава финансови активи на амортизирана стойност.

б) обезценка на финансови активи

Във връзка с обезценката на финансовите активи, МСФО 9 изисква модел за признаване кредитни загуби, за разлика от модела за признаване кредитни загуби съгласно МСС 39. Моделът за очакваните кредитни загуби изисква Компанията да отчита очакваните кредитни загуби и промените в очакваните кредитни загуби към всяка отчетна дата отразяващи промените в кредитния риск от първоначалното признаване на финансовите активи. С други думи, вече не е необходимо настъпването на събитие водещо до загуби, преди да бъдат признати кредитните загуби.

За изчисляването на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банка*, Фондът прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Фондът прилага "тристепенен" модел за обезценка във основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтинзите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), реферирани към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Фондът оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно плащането на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.11. Промени в счетоводните политики, продължение

За вземания и договорни активи МСФО 9 изисква опростен подход за оценки на загубата от обезценка на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Последващите изменения на МСФО 7 водят също така до по-разширено оповестяване на експозицията на Фонда към кредитен риск във финансовия отчет (виж бележки №3 за повече информация).

Ръководството на Компанията счита, че приемането и на останалите нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти от 01 януари 2018 не оказва съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане, поради спецификата на дейността му.

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти”** – Характеристики за предлагане с отрицателно обезщетение – прието от ЕС на 22 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **КРМСФО 23 “Несигурност при третирането на данъка върху доходите”** – прието от ЕС на 23 октомври 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

2.13. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понякогаш, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за първите МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отерочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да почака окончателния стандарт,
- **МСФО 17 “Застрахователни договори”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021),
- **Изменение на МСФО 3 “Бизнес комбинации”** – Определение за бизнес (в сила за бизнес комбинации за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период),
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Известията в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вносва на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменение на МСС 1 “Представяне на финансови отчети” и МСС 8 “Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки”** – Определение за същественост (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020),
- **Изменения на МСС 19 “Доходи на наети лица”** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия”** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.13. *Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС, продължение*

- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основани с цел отразяване на противоречие и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, все още не е регулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно МСС 39: **Финансови инструменти: Признание и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

3. Политика на ръководството по отношение на риска

ПДФ „ДСК Родина“ е изложен на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Изборен риск
- Ликвиден риск
- Закопов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Управлението на риска на Фонда се извършва от Комитет по управление на риска, който взема своите решения на база на анализ, оценки и предложения на отдела „Управление на риска“.

Процесът по измерване и управление на риска включва анализ на видовете рискове на които са изложени активите на Фонда и в случай на превъзпитие на тези рискове над предварително определеното ниво, отговарящо на рисковата толерантност на Фонда, вземаме на решения за намаляването им.

3.1. Кредитен риск

„Кредитен риск“ е общо рискът от намаляване на стойността на инструментите в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които се извършват дейност.

Ръководството разглежда три основни вида кредитен риск.

- **Контрагентен риск** - рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки като валутни форуърди, лихвени свопове, и други извънборсови инструменти, разрешени от нормативната база. Компанията управлява този риск чрез лимит за стойността на нетното вземане от всички извънборсови сделки, сключени с една насрещна страна като процент от нетните активи.
- **Рискова премия** - разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинска или шпитечна облигация и държавна облигация със сходни параметри. Компанията анализира извото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитното качество на емитента.
- **Инвестиционен кредитен риск** - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един дългов финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, ликвидационност, промяна в контрола, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Ръководството управлява този риск като извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на финансови отчети, капиталова структура, обезпечение и управление и резултата на емитента.

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

Таблицата по-долу представя качествено на финансовите активи като максимална кредитна експозиция, на базата на рейтинги, извлечени приоритетно от Стандарта на Иъдърс. При липса на рейтинг от тази агенция са използвани такива от Фitch.

В хиляди лева	2018	2017
Цени на ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
<i>Рейтинг А-</i>	12 871	-
<i>Рейтинг BBB+</i>	6 190	15 459
<i>Рейтинг BBB</i>	21 224	21 676
<i>Рейтинг BBB-</i>	37 646	40 430
<i>Рейтинг BB+</i>	8 369	6 822
<i>Рейтинг BB</i>	-	10 438
	86 300	94 825
Корпоративен облигацион		
<i>Рейтинг BBB+</i>	1 967	2 015
<i>Рейтинг BB</i>	-	417
<i>Без рейтинг</i>	167	-
	2 434	2 432
Акцији, права и дериват		
<i>Без рейтинг</i>	54 922	48 524
	54 922	48 524
	143 656	145 781

Към 31 декември 2018 г. остава несигурността относно кредитния риск свързан с държавния дълг за някои от страните. Фондът внимателно управлява този риск през годината и като резултат от това общото качество на портфейла от държавен дълг е добро.

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни.

В хиляди лева	2018	2017
Отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба		
България	21 466	21 311
Испания	12 871	9 878
Румъния	11 575	12 068
Португалия	11 206	11 365
Италия	10 018	10 311
Хърватия	8 369	5 076
Мексико	6 190	5 581
Индонезия	4 605	7 051
Турция	-	6 822
Бразилия	-	5 362
	86 300	94 825

- *счетоводно третиране* - отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба
- *риск на тарифна страна* - сделките се сключват DvP (доставка срещу плащане, с изключение на сделките с Български държавен дълг) и поради тази причина рискът от несрещната страна е сведен до минимум.
- *ликвидност* - емитентите представляват предимно емисии еврооблигации, издадени от съответните страни. Емитентите са качени за търговия на регулярни капиталови пазари. Текущо биват копирани обеми, по-големи от приежаваните, от множество борсови посредници и по тази причина смятаме, че ликвидният риск е нисък
- *качение на риска от промяна на цената* - според правилата за управление на риска на Фонда, модифицираната дюрация е методът, чрез който се измерва лихвеният риск на цената на ценните книжа. Основният риск при промяна на пазарната цена на дългов инструмент е фиксиран купон с промяната в пазарните лихвени проценти. Модифицираната дюрация е показател доколко пазарната цена на дадена дългова ценна книжа е чувствителна към промяната на пазарните лихвени проценти.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

Таблицата по-долу представя матурирещата структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2018 <i>В милиони лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
България	21	266	35	8 888	12 256	21 466
Испания	56	-	70	5 948	6 797	12 871
Румъния	-	17	79	-	11 479	11 575
Португалия	-	254	34	4 518	6 400	11 206
Италия	-	19	13	5 585	4 401	10 018
Хърватия	-	106	72	3 487	4 704	8 369
Мексико	-	91	-	4 219	1 880	6 190
Индонезия	-	-	63	4 542	-	4 605
	77	753	366	37 187	47 917	86 300

31 декември 2017 <i>В милиони лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
България	21	206	56	1 078	19 950	21 311
Румъния	-	-	217	-	11 851	12 068
Португалия	-	253	34	-	11 078	11 365
Италия	-	19	13	5 589	4 620	10 311
Испания	-	-	52	-	9 826	9 878
Индонезия	-	-	94	1 980	4 977	7 051
Турция	-	-	145	5 979	698	6 822
Мексико	-	66	19	5 496	-	5 581
Бразилия	78	-	18	5 829	1 437	5 362
Хърватия	-	33	72	3 530	1 441	5 076
	99	577	720	27 481	65 948	94 825

3.2. Пазарен риск

Ръководството на Компанията идентифицира и измерва основните видове пазарен риск, свързани с отделните инструменти в портфейла от ценни книжа на Фонда.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Лихвен риск

„Лихвен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в даден финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.

Ръководството измерва лихвения риск чрез следните количествени методи:

„Дюрация“ – основна мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. Използва се методът на модифицираната дюрация да измери и управлява лихвения риск, свързан с всеки инструмент базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суани, фючърси базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации. Изчисление на модифицирала дюрация се извършва чрез следната формула:

$$\text{Модифицирана Дюрация} = (\text{Макоми Дюрация}) / (1 + Y/n), \text{ където:}$$

Макоми Дюрация – средно-претеглени парични потоци на база време;
 Макоми Дюрация = $\sum [(Сегашна Стойност на Паричен Поток) \times (\text{Време до Настъпване на Паричен Поток})] / \text{Цена на Облигация}$
 Y – доходност до плащ
 n – брой лихвени плащания на година

Таблиците по-долу представят лихвените финансови активи на Фонда към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. по тяхната балансова стойност съгласно лихвените им условия и матуритетната им структура.

31 декември 2018

Инструменти с фиксиран лихвен процент

В милиони лева	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	От 3					
			До 1	От 1 до 3	месца до 1	От 1 до 5	Над 5	
			месеца	месеца	година	година	година	
Активи								
Парични средства	16 288		16 288	-	-	-	-	-
Инвестиции	88 734	467	77	761	377	38 573	48 479	
Общо	105 022	467	16 365	761	377	38 573	48 479	

31 декември 2017

Инструменти с фиксиран лихвен процент

В милиони лева	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	От 3					
			До 1	От 1 до 3	месца до 1	От 1 до 5	Над 5	
			месеца	месеца	година	година	година	
Активи								
Парични средства	7 720		7 720	-	-	-	-	-
Инвестиции	97 257	-	99	1 002	730	27 482	67 944	
Общо	104 977	-	7 819	1 002	730	27 482	67 944	

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2.1. Лихвен риск, продължение

Чувствителност на нетните активи към промяна на лихвените нива

Чувствителността към промяната на лихвени променни и нейното отражение в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, определена чрез метода на модифицираната морация е показана в следващата таблица:

<i>В хиляди лева</i>	100 базисни точки промяна в лихвените нива
Към 31 декември 2018	4 512
Към 31 декември 2017	5 053

3.2.2. Валутен риск

„Валутен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент деноминирани във валута различна от Лев и Еуро поради изменение на курса на обмяна между тази валута и Лев/Еуро.

Ръководството измерва валутния риск чрез използване на историческа волатилност на курса на съответната валута към лева или еурото и количествено определяне на експозицията на валутата като процент от нетните активи на съответния пенсионен фонд.

Таблиците по – долу – представят експозициите на Фонда по видове валути към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

В хиляди лева

Към 31 декември 2018

Активи	Лева	Еуро	Долари	Йени	Общо
Парични средства	15 291	793	204		16 288
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	1 060	20 406	-	-	21 466
Корпоративни облигации	-	467	-	-	467
Акции, дялове и права	8 419	111	-	-	8 530
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	64 834	-	-	64 834
Чуждестранни корпоративни облигации	-	1 967	-	-	1 967
Чуждестранни акции, дялове и права	-	22 961	14 388	9 043	46 392
Деривативни инструменти, държани с цел управление на риска	-	-	31	-	31
Вземания	-	23	5	-	28
Общо	24 770	111 562	14 628	9 043	160 003
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риск		26	-	160	186
Задължения	759	1			760
Общо	759	27		160	946

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск, продължение

В хиляди лева

Към 31 декември 2017

Активи	Лева	Евро	Долари	Йени	Общо
Парични средства	5 927	1 727	66		7 720
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	1 099	20 212	-	-	21 311
Акции, дялове и права	8 893	122	-		9 015
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	68 152	5 362	-	73 514
Чуждестранни корпоративни облигации	-	2 432	-	-	2 432
Чуждестранни акции, дялове и права	-	21 838	11 138	6 533	39 509
Деривативни активи, държани с цел управление на риска			134	25	159
Вземания	-	24	5	-	29
Общо	15 919	114 507	16 705	6 558	153 689
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	53	-	-	53
Задължения	311				311
Общо	311	53	-	-	364

Фондът управлява чуждестранната валутната експозиция чрез сключване на форуърдни договори, чрез които потенциалната загуба от валутна обезценка се компенсира пропорционално от промяната в стойността на форуъра.

3.2.3. Ценови риск

„Ценови риск, свързан с инвестиции“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

Ръководството измерва ценовия риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод от изброените:

- Историческа волатилност измерена чрез стандартно отклонение
- β коефициента към индексите на съответните пазари

При възможност за прилагане на горепосочените два метода, ръководството използва стандартното отклонение на индексите на регуларните пазари, на които се търгуват дадените финансови инструменти като заместител при цялостния анализ на портфейла.

Стандартното отклонение за 2018 година е 3.70%, което при 95% доверителен интервал не представлява дневни загуби, надвишаващи 613 хил. лв.

3.3. Ликвиден риск

„Ликвиден риск“ е рискът от загуби при неблагоприятни промени на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

В следващата таблица е представен анализ на активите и пасивите на Фонда, анализирани според остатъчните договорни срокове до падеж:

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2018 г.

В милиони лева	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матуритет	Общо
Активи							
Парични средства	16 288	-	-	-	-	-	16 288
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	21	266	35	8 838	12 256	-	21 466
Корпоративни облигации	6	-	-	92	369	-	467
Активи, дялове и права	-	-	-	-	-	8 530	8 530
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	56	487	331	28 299	35 661	-	64 834
Чуждестранни корпоративни облигации	-	10	10	1 386	561	-	1 967
Чуждестранни активи, дялове и права	-	-	-	-	-	46 392	46 392
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	31	-	-	-	-	-	31
Други вземания	-	-	-	-	-	28	28
Общо активи	16 402	763	376	38 665	48 847	54 950	160 003
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	160	-	26	-	-	-	186
Задължения към НОК	153	-	-	-	-	-	153
Други задължения	101	295	211	-	-	-	607
Общо пасиви	414	295	237	-	-	-	946

Компанията извършва регулярно анализ на текущата ликвидност на активите и пасивите на Фонда. На база на актуерски изчисления ръководството на Компанията очаква предстоящите плащания в полза на осигурени лица или техни наследници в предвидените в Правилника случаи в срок от една година да са в размер на 998 млн. лв. Допълнително, ръководството на Компанията очаква в срок от една година трансфери на средства на лицата до реда на чл. 4в и на чл. 69б от КСО от Фонда към НОИ в размер на 8 873 млн. лв. В резултат на анализа към 31.12.2018 г. задълженията към Компанията се покриват в рамките на един месец.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

Освалячни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови към 31 декември 2017 г.

В хиляди лева	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матурирест	Общо
Активи							
Парични средства	7 720	-	-	-	-	-	7 720
Центри книжа, издадени или гарантирани от държавата	21	206	56	1 078	19 950	-	21 311
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	9 015	9 015
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	78	370	664	26 404	45 998	-	73 514
Чуждестранни корпоративни облигации	-	426	10	-	1 996	-	2 432
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	39 509	39 509
Деривативни активи, държани с управление на риска	159	-	-	-	-	-	159
Други вземания	29	-	-	-	-	-	29
Общо активи	8 907	1 002	730	27 482	67 944	48 524	153 689
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	53	-	-	53
Задължения към ГЮК	161	-	-	-	-	-	161
Други задължения	40	88	22	-	-	-	150
Общо пасиви	201	88	22	53	-	-	364

3.4 Законен риск

„Законен риск“ – включва всички рискове на портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба на пазарна стойност при привеждането на портфейла в регулация.

Ръководството наблюдава законовия риск чрез отчитане на верооятността за промени в нормативната база и разглеждане на адекватната на инвестициите спрямо тези ограничения.

З Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регулацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата за корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;
- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките-полечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Активен риск, продължение

- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията свързани с режима за инвестироване на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г. В § 155, ал.3 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник", в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да припадят дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да припадят в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, както към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Компанията е предприело необходимите действия за привеждане на дейността на Компанията и управляваните от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

3.5. Политически риск

„Политически риск“ – произлиза от появата на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемачето от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Компанията осъществява своята дейност.

Ръководството наблюдава политическия риск чрез присъдения кредитен рейтинг на държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента, както и наблюденията на политическата обстановка на държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента.

3.6. Риск от концентрация

„Риск от концентрация“ е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. Фондът следва съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, и алтерсифицира инвестиционния портфейл по всеки един от споменатите по-горе компоненти.

Измерването на риска от концентрация се осъществява от Ръководството, чрез количествено определяне на експозицията към всеки емитент (група свързани лица) като процент от нетните активи.

Експозициите към финансови инструменти, надвишаващи 5% от нетните активи на ПДФ, са ДЦК на Република България и Парични средства в разплащателни сметки в банки.

Таблиците по долу представят концентрацията по географски региони на акции, дялове и права към 31 декември 2018 и 31 декември 2017:

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2018				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	9 804	7 658	7 412	24 874
АДСИЦ	1 115	-	-	-	1 115
Акции	6 873	5 015	7 558	8 930	28 376
Дялове	542	-	-	-	542
Права	-	15	-	-	15
Общо акции, дялове и права	8 530	14 834	15 216	16 342	54 922

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2017				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	12 054	5 589	2 854	20 497
АДСИЦ	485	-	-	-	485
Акции	7 899	4 195	6 534	8 283	26 911
Дялове	630	-	-	-	630
Права	-	-	-	-	-
Общо акции, дялове и права	9 015	16 249	12 123	11 137	48 524

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни препенки и предположения

Оценка на финансовите инструменти

Фондът определя справедлива стойност, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите използвани за определяне на справедлива стойност:

- **Ниво 1** - входните данни на ниво 1 са котировите (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- **Ниво 2** - входните данни на ниво 2 са входни данни за даден актив или пасив, различни от котировите цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки котирани цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котирани цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входни данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- **Ниво 3** - входните данни на ниво 3 са ненаблюдаема входни данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входни данни и ненаблюдаемите входни данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котирани цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

(i) *Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входни данни*

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входни данни:

Вид на финансов инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2018	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входни данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входни данни и справедлива стойност
Акции	585	Метод на дисконтираните парични потоци	Дисконтиращ процент, коригиран за риска на безрисковия лихвен процент и очаквания курс за растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания растеж ще доведе до по-висока стойност.
Акции	250	Метод на нетната балансова стойност на активите	НСА на пазарна оценка на активите	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните акции.
Акции	870	Метод на съпоставяемите предприятия на дружества-аналози	Премията, че стойността на оценяваното дружество е зависима от оценяваната група на дружества-аналози	По-висока оценка на оценяваната група от дружества-аналози ще доведе до по-висока справедлива стойност за оценяваното дружество.

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнище на движението от началното saldo до крайното saldo на справедливите стойности от Ниво 3.

В хиляди лева	Дългови ценни книжа, държани за търгуване
Saldo на 1 януари 2018	-
Застъпи, включени в отчета за промени и на теглите активи на разположение на осигурявателите мина	12
Изкупване	-
Продадени и погасени	(128)
Изходни трансфери от Ниво 3	(464)
Входни трансфери към Ниво 3	2,289
Saldo на 31 декември 2018	1,709

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни принципи и предположения, продължение

Таблиците по-долу показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви към 31 декември 2018 и 31 декември 2017 г., включително нивата им в иерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности на финансовите активи, различаващи от тези оценявани по справедлива стойност, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност.

31 декември 2018		Балансова стойност		Справедлива стойност			
Н. уел. лева	По справедлива стойност	Други финансови пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансова активи, оценявани по справедлива стойност							
Акции, дялове и права	6	8 530	-	8 530	1 011	1 709	8 530
Чуждестранни акции, дялове и права	6	46 392	-	46 392	-	-	46 392
Целни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	21 466	-	21 466	-	-	21 466
Корпоративни облигации	6	467	-	467	-	-	467
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	64 834	-	64 834	-	-	64 834
Чуждестранни корпоративни облигации	6	1 967	-	1 967	-	-	1 967
Деривативни активи, свързани с цел управление на риска	6.1	31	-	31	-	31	31
		143 687	-	143 687	1 509	1 709	143 687
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност							
Деривативни пасиви, свързани с цел управление на риска	6.1	186	-	186	-	-	186
		186	-	186	-	-	186

Ръководството на Компанията счита, че балансовата стойност на вземания, гарнито средства и еквиваленти, както и задължения е приблизително равна на справедливата стойност поради техния краткосрочен характер.

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни политики и променения, продължение

31 декември 2017

В хил. лева	Балансова стойност				Справяемва стойност				
	По				Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
	Бел.	справяемва стойност през печалба или загуба	Засми и вземания	Други финансови пасиви					
Финансови активи, оценявани по справяемва стойност									
Акции, дялове и права	6	9 015	-	9 015	9 015	-	-	-	9 015
Чуждестранни акции, дялове и права	6	39 509	-	39 509	39 509	-	-	-	39 509
Цени на вливания, издадени или гарантирани от държавата	6	21 311	-	21 311	21 311	-	-	-	21 311
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	73 514	-	73 514	73 514	-	-	-	73 514
Чуждестранни корпоративни облигации	6	2432	-	2432	2432	-	-	-	2432
Деривативни акции, свързани с под управление на риска	6.1	159	-	159	159	-	-	-	159
		145 940	-	145 940	145 940	-	-	-	145 940
Финансови пасиви, оценявани по справяемва стойност									
Деривативни пасиви, свързани с под управление на риска	6.1	53	-	53	53	-	-	-	53
		53	-	53	53	-	-	-	53

Бележки към финансовия отчет

5. Парични средства и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
Парични средства и разплащателни сметки в банки	16 288	7 720
	16 288	7 720

Наличните към 31.12.2018 г. парични средства по текущи сметки на дружеството са основно в банки с добра репутация и стабилна ликвидност, и кредитен рейтинг по Fitch BBB+.

Находящи парични потоци, свързани със средства на осигурени лица, в размер на 5,743 х. лв. са били прихванати срещу входящи парични потоци на осигурени лица на база протоколи между фондовете.

6. Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
<i>Финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата:</i>		
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	21 466	21 311
Акции, дялове и права	8 530	9 015
Корпоративни облигации	467	-
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	64 834	73 514
Чуждестранни акции, дялове и права	46 392	39 509
Чуждестранни корпоративни облигации	1 967	2 432
	143 656	145 781

6.1. Деривативни финансови инструменти

Към 31 декември 2018г. Фондът има отворени сделки за деривативни финансови инструменти, които включват валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2018	Валута	Падж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	22.01.2019г.	8 600 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	22.01.2019г.	620 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	760 500.00

Реализираните през 2018 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност, са в размер на 1 957 хиляди лв. Съответно, реализираните печалби от оценка на хеджирани активи са в размер на 1 938 хиляди лв. за 2018 г.

Бележки към финансовия отчет

6. Инвестиции, продължение

6.1. Деривативни финансови инструменти, продължение

Към 31 декември 2017 г. Фондът има отворени сделки за деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен свап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промяните в лихвените проценти, свързан с управлението на притежанията от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2017	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	29.01.2018г.	10 100 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	29.01.2018г.	450 000 000.00
Лихвен свап	Евро	26.06.2019г.	760 500.00

Реализираните през 2017 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 2 059 хиляди лв. Съответно, реализираните печалби от оценка на хеджирани активи са в размер на 2 039 хиляди лв. за 2017 г.

6.1.1. Деривативни активи, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
- валутни деривативни финансови инструменти	31	159
	<u>31</u>	<u>159</u>

6.1.2. Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
деривативни финансови инструменти	186	53
	<u>186</u>	<u>53</u>

7. Вземания

В хиляди лева	2018	2017
Вземанията, свързани с инвестиции, които не са пазляно обезпечени включват:	33	22
- нетни вземания за дивиденди	22	22
- нетни вземания за лихви	1	-
Вземания за дивиденди:	5	1
	<u>28</u>	<u>29</u>

Бележки към финансовия отчет

7. Вземания, продължение

Към датата на съставяне на финансовия отчет са влязле емисии, които са регистрирали прозорците по дължими акции п/наз главници, водещи до предсрочия изискуемост на емисиите. През 2018г. е начислена обезценка в размер на 12 хил. лв. по тези емисии. Вземанията са належащо преддени в рамките на съответните производства по несъстоятелност и приети от синдиката.

Таблицата предоставя информация за начислените обезценки към края на отчетния период – данни за емисии, процент за извършената обезценка и стойност.

31 декември 2018

В хиляди лева

Емитент	ISIN	Вземане преди обезценка към 31 декември 2018	Начислена обезценка през 2018г.	Общо Обезценка към 31 декември 2018	Общо Нетно вземане към 31 декември 2018	% Обезценка
"ЕВРОАЗИШЕ" ЕАД	BG2100025676	56	4	56	-	100%
Northern Lights Bulgaria	XS0834163601	1 336	-	1 336	-	100%
„Замкнута Инженеринг Груп“ АД	BG2100009362	98	8	98	-	100%
Интервентал Пролетри						
Дивелопмънт ДАСНЦ София	BG2100019039	44	-	21	23	48.76%
		1 534	12	1 511	23	

През 2017 г. са начислени разходи за обезценка в размер на 35 хил. лв., които включват основно разходи за обезценка на вземанията от Интервентал Пролетри Дивелопмънт ДАСНЦ-София в размер на 21 хил. лв.

8. Задължения

Задълженията включват задължения за начислени такси към Компанията съгласно Правилника за дейността на Фонда и се уреждат ежесечно и други краткосрочни задължения.

В хиляди лева

	2018	2017
Задължения към ПОК „ДСК – Родина“ АД	153	161
- за такси от осигурителни акции	44	51
- за инвестиционни такси	109	110
Задължения за превеждане на средства за лица променели осигуряването си от ИПФ във фонд на ДОО	606	150
Задължения свързани с инвестиции	1	-
	760	311

9. Начислени такси и удържки в полза на пенсионноосигурителното дружество

В хиляди лева

	2018	2017
Такси и удържки		
Такса от осигурителни вноски	624	594
Инвестиционни такси	1 267	1 184
	1 891	1 778

10. Изплатени средства на осигурени лица и техните наследници, и средства преведени към НОИ

В хиляди лева

	2018	2017
Изплатени средства към осигурени лица и техни наследници	805	803
Средства, преведени към НОИ:	5 008	3 466
- Средства, преведени за лица по чл. 69б от КСО	3 947	2 858
- Средства, преведени за лица променели осигуряването си по чл. 4а от КСО	1 061	608
	5 813	4 269

Бележки към финансовия отчет

11. Резерви

11.1. Резерв за гарантиране на минимална доходност

В съответствие с изискванията на КСО, Компанията е задължена да постига минимална доходност при управлението на активите на Фонда. Минималната доходност се определя от съответния регулативен орган на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходния 24-месечен период, съгласно Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН.

Когато постигнатата доходност от Професионалния пенсионен фонд е с над 40 на сто по-висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превъзлиза с 3 процентни пункта средната - което от двата числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв от съответния фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от активите на фонда.

Ако постигнатата доходност на Професионалния пенсионен фонд е под минималната доходност, разликата се покрива от резерва във Фонда. Когато средствата от резерва във Фонда не са достатъчни, Компанията покрива недостига със средствата от резерва, формиран в Компанията. Определеният размер на минималната доходност към 31 декември 2018 г. от КФН за последния 24 месечен период за ИИФ е отрицателна и възлиза на (-1.68)%.

Постигнатата доходност от управлението на активите на Фонда към 31 декември 2018 г. е над определения минимален размер съгласно Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН. Постигнатата доходност не изисква образуване на резерв за гарантиране на минималната доходност във Фонда.

12. Други оповестявания

Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. Фондът не е получил от Националната агенция по приходите информация за всички дължими съответно за 2018 г. и 2017 г. суми по осигурителните партии на осигурените лица в ИИФ. Поради това, ръководството на Компанията е възприело политиката на отчитане на средствата по индивидуалните партии на база на действително получените плащания. Доколкото не могат да бъдат надеждно определени, свързаните с тези суми такси и комисионни дължими на Компанията, също не са признати във финансовия отчет към 31 декември 2018 г. Неполучените към 31 декември 2017 г. суми, но получени през 2018 г., са признати през 2018 г.

13. Оповестяване на свързани лица

За ИИФ „ДСК – Родина“ свързани лица са ПООК „ДСК – Родина“ АД, „Банка ДСК“ ЕАД като негов мажоритарен акционер, ОТИ Банк като едноличен собственик на капитала на „Визжа ДСК“ ЕАД, всички дружества, които са част от финансовата група на „Банка ДСК“ ЕАД и ОТИ Банк, както и ключовия ръководен персонал на ПООК ДСК – Родина АД.

Сделките с ПООК „ДСК – Родина“ АД се състоят от евени и удържки, реализирани съгласно КСО и Правилника за дейността на Фонда, като те са разглеждани по - подробно в бележка 9, а задълженията на Фонда към Компанията са отбелязани в бележка 8. Задълженията на Фонда към Компанията се уреждат в кратки срокове в зависимост от термините на възникването им.

През 2018 г. и през 2017 г., ИИФ „ДСК – Родина“ не е осъществявал сделки със свързани лица извън тези, които са оповестени по горе.

14. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Доходите от инвестиране на активите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данък върху доходите на физическите лица. Услугите по допълнителното пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

15. Събития след датата на отчета

Няма събития след датата на отчетния период, изискващи корекции или оповестяване във финансовия отчет на ИИФ „ДСК-Родина“.